ԱՐՄԷՆԻԱ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՑԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեղի համար ուր այս լրագրի մուտքը արգիլուած չէ, ամբողջ 15րդ հրջանի (99-գոստ.—900 մայիս) բաժնորդագինն է 20 ֆր. կանխիկ կարելի է նաև բաժնորդագրուիլ քանի ամսի համար որ ուզուի, ամեն մէկ ամսականը 2½ ֆր. հաշուելով և 1900 մայիս ամսէն անդին չանցնելու պայմանով։

Նամակ և ծրարպէտք է ղրկել հետևեալ հասցէով. M. PORTOUKALIAN, Rédacteur du journal *Arménia*. MARSEILLE (France)։

ԺԵ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 13

1899 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 13

1899 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1 (Հ. Տ.)

ԶՈՐՔ ԳԵՂԱՐՈՒԹ

Խմբագրութիւնը, երբէք հարկ համարի, համառօտելով և կամ առանց միայն կը հրատարակէ իրեն ղրկուած գրութիւնները։ Ետ տալու չէ վերադարձնել չհրատարակուած ձեռագիրները։

Յանձնարարներ կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով։

Յանձնման 1 միլիմետրը 1 սանթիմ կարժէ։ 1 գիւտը 2 սանթիմ։

ԳԱՅՏԱՆՆԻՔ

Les annonces, en français et en arménien sont reçues, aux bureaux de Rédaction : Rue Glandevès, 17.

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ "ԱՐՄԷՆԻԱ,,Ի ԺԵ ՇՐՋԱՆԻՆ

(1899 *ՕԳՈՍՏՈՍ* — 1900 *ՄԱՅԻՍ*)

Բաժնորդագրութեան պայմանները նոյնը կը մնան։ Ամբողջ 15րդ շրջանի (1899 օգոստոս-1900 մայիս) *բաժնորդագինն է 20 ֆրանգ։ Իսկ անոնք որ 1899 օգոստոսէն բաժնորդ չեն գրուիր և շարունակեր մինչև 15րդ շրջանի վերջը, ամսական 2½ ֆր. բաժնորդագին պէտք է վճարեն։ Մէկ շրջանի ամիսներէ բաժնորդագրութիւնը միւս շրջանի ամիսներին հետ խառնելով տարեկան բաժնորդագրութիւն չհաշուուիր։*

Ոնոնք որ Արմենիայի Ժամանակ կը գրուին, իրենց համար ստացած մէկ օրինակ Արմենիային զատ՝ որի բաժնորդագինը 20 ֆր. է, քանի՛ օրինակ Արմենիա որ ուզեն, կը ղրկուի իրենց հասցէով և իրենց ծրարի մէջ դրուած, ամեն մէկ օրինակի տարեկան բաժնորդագինը 10 ֆրանգ և կամ որ նոյնն է, ամսական մէկ ֆրանգ միայն հաշուելով։

Ամեն ազգի ու երկրի մէջ ընդունուած սովորութիւն մ'է որ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԻ ԲԱԺՆՈՐԴԱԴԻՆՆԵՐԸ ԿԱՆԽԻԿ ԿԸ ՎՃԱՐՈՒԻՆ։ Դիւրութեան համար կարելի է նաև 20 ֆր.ը մաս առ մաս վճարել կանխիկ, 2 կամ 4 ամիսը անգամ մը 5 կամ 10 ֆր. ղրկելով։

ԾԱԽՈՒ ԴԻՐՔԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ ծախու գտնուած գիրքերի մանրամասն ցուցակը հրատարակուած է Արմենիայի 14րդ շրջանի 77, 78, 79, 80 և 81 թիւերուն մէջ։

Այդ թիւերէն յատկապէս աւելի տպած լինելով, պատրաստ ենք ձրիապէս ղրկել անոնց որոնք կը փափաքին մեր դրացուցակները ունենալ, եթէ գոնէ 50 սանթիմ ղրկելով գերբ ուղեն մեզնէ նախապէս. այդ ուղուած գրքի ծրարին մէջ դրուելով կը ղրկուին դրացուցակներն ալ։

Ամեն երկրի փոստերը, քանի՛ սանթիմի համար ալ լինի, մանաւանդ փոստ կուտան մեզ վճարուելու համար Մարսէլի մէջ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մամուլ եւ Գօլոյ պատրիարքութիւն ու Աղթամար. — Պատրիարքական թափուր աթոռներ Թիւրքիոյ մէջ.—Նամակ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն (Պօսթօն). —Հայեր ի Թիւրքիա.—Մեծ հրդեհ Հաճընի մէջ.—կովկասեան լուրեր.—Թիւրքիական լուրեր.—Ժանտախտը Թիւրքիոյ մէջ. — Ներքին լուրեր. — Պարսկաստան. — Եուդարկաւորութեանց սովորութիւնը Ռումանիոյ մէջ.— Արտասահմանի լուրեր.— Ծանուցումներ. — Բանասիրական (Պտոյտ մը աւերածների աշխարհով)։

ՄԱՄՈՒԼ ԵՒ ԳՕԼՈՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ԱՂԹԱՄԱՐ

Ամեն անգամ երբ Թիւրքերի ազգային կեղծուպատիր խոստումներին կը յաջորդէ ազգային յուսախաբութիւնը, մեր ազատ մամուլ այլևս չափ և սահման չի ճանչնար յարձակելու համար մեր միակ կէս-քաղաքական մարմին կազմող պատրիարքական իշխանութեան վրայ։

Արմենիայի խմբագրութիւնն անցեալները երբ աւելի նկատեց թէ այս պայմանների տակ մեր ամեն ինչ պատրիարքից, պատրիարքարանից սպասելը կը լինէր գործերի դրութիւնից անհասկացողութիւն և «ախրացուական» եղանակ մը գործունէութեան։ Պատրիարք մը գրեթէ միշտ կանէ ինչ որ կարող է անել իր ազգի պաշտպանութեան համար, մին աւելի միւսը պակաս, որոց յաջողութիւնը սակայն իր ձեռքումը չէ։ Ուրեմն և խելացութիւն չեն մեր կողմից այն մխահմուռ յարձակումները որ նկրտում են ներկայ հանգամանքների մէջ տակաբալնել ազգին միակ բարոյական ոյժը կազմող այդ հեղինակութիւն. այդ կերպ գործունէութիւնը ոչինչ շահ չի բերելէ զատ, պիտի նպաստէ միայն թուրք կառավարութեան որոշ նպատակներին, որ բացէ ի բաց ձգտում է այդ իշխանութեան ազդեցութիւնն էլ կոտրել, ոչնչացնել։

Երբ մենք մեր սահմանադրապէս ընտրեալ պատրիարքութիւնից դժգոհ ենք, որ նա ազգին շահերը և պահանջները կորովի կերպով չի պաշտպանում, նկատելու է որ նոյնքան էլ թուրք կառավարութիւնը դժգոհ է և կասկածով է վերաբերւում գէպի այդ իշխանութիւն, որին ոտքն ու ձեռները որքան էլ կապուած, սակայն հուսկ յետին ուշ չնչին ընդդիմութիւններ, բողոքներ և վերջապէս պաշտօնական դիմումներ անգամ երկիւղ կը պատճառեն և ձանձրացուցիչ վտանգ մը կը համարուին միշտ Եըլտըզի գերագոյն ղեկավարութեան։

Մեր կարծիքս կերպով չէ թէ պատրիարք մը կը հարուածէ և կը տկարացնէ որքան պատրիարքութիւնը...։

Ձիշդ այսպէս մի հարց էլ այժմ յուզւում է Գօլոյ մամուլի մէջ Աղթամարի կաթողիկոսութեան շուրջ։

Այդ կաթողիկոսութիւն, իր փոքրութեամբ հանդերձ, այնքան էլ աննշան և արհամարհելի իշխանութիւն մը չէ։ Թողունք իբրև կաթողիկոսութիւն մը Տաճկահայաստանի բուն կեդրոնին մէջ մեծաւոր և հեռաւոր ապագայի մը համար իր ունեցած մեծ կարևորութիւնը (երբ էջմիածինն ոչնչանալու և թերևս Սիսն էլ քիչ մը բուն Հայաստանից դուրս գտնուելու անպատեհութիւններն ունենան). երբ գէթ առայժմ վանի կողմերի համար քաղաքական իրական վտանգ մը (գըբաւում) չի տեսնուում դեռ, Աղթամարի կաթողիկոսութիւն անհրաժեշտ է։

Դրանից զատ, այդ հեռաւոր տեղերում էդպէս հայ նուիրապետութեան մը գոյութիւնն ահագին կարևորութիւն ունի աւելի ևս ներկայի համար, մանաւանդ եթէ խելացի և ազգասէր մէկը լինի կաթողիկոս, որ իր դերքով ու ազդեցութեամբ մինչև իսկ վանի կուսակալութիւնը կրնայ ղեկավարել—կուսակալներ և պաշտօնեաներ հրաժարեցնել կամ հաստատել տալու չափ. ինչպէս դա եղաւ նոյն իսկ ոչ լաւ համբաւ ունեցող Խաչատուրի կաթողիկոսութեան վերջերում։ Թողունք ուրիշ առիթներով, այլ նոյն իսկ ընդհանուր քննիչ Շաքիր փաշայի դէմ նրա տուած կարևոր հեռագիրները և բողոքներ ցոյց տուին թէ կառավարութիւնն ո՛րքան նշանակութիւն կուտայ և կը քաշուի նոյն այդ բարձր հեղինակութեան ներկայութիւնից, որից այժմ, ինչպէս կերևի, այնքան ցանկանում է և ճգնում ազատուել։

Պահենք և ուժեղացնենք ունեցածնիս։ Արդէն առանց էն էլ մեծ ոյժ ու հեղինակութիւններ չունենալով, երբ այդ փոքրերն էլ մենք չնչելու և տըկարացունելու ելնենք, ի՞նչ չահ կունենանք, թուրքի հացին իւղ քսելէն զատ։

ՄԵՆ-ՍԷ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՊՏՈՑՏ ՄԸ ԱՒԵՐԱԾՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀԻՄ

(Շար. 12րդ թուէն)

Երեկոյեան ժամ 11½ին (ըստ Թուրքաց, արեւմուտքէն կէս ժամ առաջ) եկաւ Արչակ, նախազգուշութեան համար ռէվոլվերով մը զինուած և իրարի ձեռք սեղմելով ճանապարհ ելանք, մեր հարեւան այգիներից առաջանալով անդադար և ոլորապտոյտ։ Այգիներն իրարից բաժանող կաւէ պատերն աչունից ի վեր Հայեր փլցուցած էին տեղ տեղ, իրար հետ դիւրին հաղորդակցութեան համար. մենք ևս այդ միևնոյն ուղիներից կանցնէինք։ Կատածաւոր այգիների գլուխն ընկերս ձեռքով լինճ նշան էր անում սպասել քիչ մը, որ ժամանակ ինքն զգուշութեամբ առաջանում էր և առջևից պատից մեր գնալիք այգին ուշի ուշով դիտելէն վերջ, ինձ իմացնում էր. և այսպէս կամաց կամաց առաջանում էինք, լուռ ու մտազբաղ։ Կարծես դէպի Ափրիկէի ներսեր, վայրենի մարդակերների երկիրներ գնալու երկիւղալի ճամբուն մէջ լինէինք. տարտամ անհանգստութիւն մը, անորոշ երկիւղ մը լեցնում էր մեր սիրտը, մեր ծնած, մեծցած ընտանի այդ վայրերի մէջ։

Մեր այս վիճակ գրեթէ մեզ մոռցնել կուտար Վանի դրախտանման այգիների, խիտ ծառաչատ և ծաղկալից պարտէզների հրաշալի տեսարանը։ Անհամար և անհատնում ծառերի և խաղողի թուփերի չարէ չար չարունակութիւններին մէջ ոչինչ կարելի էր տեսնել քանի մը քայլ հեռուէն։ Իրիկուայ մթութիւնը ծառերի այդ աւելի մթնեցրած տուներուն տակ կրկնապատկուած, վերջալոյսի տպաւորութիւն էր թողնում և որոց մէջ նոյնպէս բոյն դրած հարիւրաւոր թռչուններ իրանց գեղգեղանքով ու անուշ ճուողիւններով քաղցր ժխոր մը առաջ կը բերէին։

Ցեղ տեղ դեռ չէն թաղերի այգիների սահմաններին մէջ, հանդիպում էինք իրիկուան զեփիւռին զովութիւն չնչելու համար այգիներ թափուած ահաբեկ խումբերի, որք մեզ տեսնելուն պէս բռնւում էին մի ինչ որ յանկարծական երկիւղից, մինչև որ մենք ընտանեբար շտապում էինք մօտենալ իրանց բարևել, խրախուսել և անցնել։ Դրանք բոլորն էլ միմիայն ծերունիներ, մանուկներ, կիներ և աղջիկներ էին. երիտասարդ տղա-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼ-ԴԵՄՈԿՐԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ

ՀՆՉԱԿ

Կիրակի, 28 օգոստ. 99
Մեր թիվը մեկ գրուշ (сitizen) Հա-
յե 1000ի մօտ թիւեր ուղարկեցէք ը
մեր ողջոյնները ընդունեցէք
ՍՈՒԼԹԱՆ ԱԲԴՈՒԼ-ՀԱՄԻԴԻ ԿԱՅՍԵՐԻՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(Շար. 12րդ թուին եւ վերջ)

ՓԱՍՏԱԿԱՆ ՄԱՍԸ

ՀՅԴ ՎԱՍԱԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

Ահա թէ ինչ կը գրէ Ս. Ռուբեն. «Ես ինքս ականատես եղայ, թէ ինչպէս Ռուսաստանի ամէն կողմերից հաւաքուած հայ ուսանողները, որոնք Պետերբուրգի համալսարանում էին սովորում, ինչպէս ամբողջ ուսանողութիւնը, ոգեւորուած ազատութեան գաղափարներով, ինչպէս ամբողջ ուսանողութիւնը, ենթարկուեցան ահաւոր հալածանքների

ՀԱՅԿԱՆ ՂՈՂԱՆԿՈՍԿ

Ամո՛ւր։

«Նոր-Դար»-ի ինչ-որ թղթակցին պատասխանելու համար, որ «Ազգ»-ի 1000-ի շուրջ ստորագրությունները կեղծ են համարում, մենք հրապարակում ենք Ղարաղոլի ռուսահայ գաղթականների ներկայացուցիչների հետևյալ նամակը։

Ղարաղոլ, 1 Հոկտեմբերի 1899 թ.

Մեր հարգելի հայրենակից «Ազգ»-ի խմբագրությանը։

Ուրախությամբ տեղեկացանք, որ Ձեր հարգելի թերթը ցանկանում է հրատարակել մեր գաղթականության ցուցակը, որպեսզի հայ հասարակությունը տեղյակ լինի, թե մեր մեջ որքան իրական գաղթականներ կան, և որքան՝ կեղծ։ Մենք ամենայն սրտով ողջունում ենք Ձեր այդ ցանկությունը և պատրաստ ենք ամեն կերպ օգնել Ձեզ։ Ուղարկում ենք Ձեզ ցուցակը 1000 հոգու, որոնք ստորագրել են մեր դեմ ուղարկված հեռագրի տակ։ Ցուցակը ստորագրել են ոչ միայն գաղթականները, այլև տեղի հայերի մեծ մասը։ Ստորագրողների թիվը 2300-ից (2300֊ից) ավելի է, որովհետև ստորագրելու համար մենք ցուցակը ուղարկեցինք Ղարաղոլի շրջակա գյուղերը, որտեղ կան մեր հայրենակիցներ։ Ցուցակը ուղարկեցինք 8 տոմսակով, որովհետև մի տոմսակի վրա չէր տեղավորվում։ Ցուցակի վերջում գրված է, որ ստորագրողների թիվը 1000-ից ավելի է։

Ի միջի այլոց հայտնում ենք Ձեզ, որ մեր գաղթականության մեջ կան մի քանի տասնյակ հոգիներ, որոնք ստորագրել են մեր դեմ ուղարկված հեռագրի տակ, բայց հետո եկել են մեզ մոտ և ասել, որ իրենք ստորագրել են ստիպողաբար, որովհետև ստորագրություն չտալու դեպքում նրանց սպառնացել են, որ կզրկեն հողերից։ Ուրեմն, ինչպես տեսնում եք, մեր գաղթականության մեջ ոչ մի տարաձայնություն չկա։ Ամենքն էլ միաբերան պահանջում են, որ իրենց հողերը տրվեն իրենց։

Ցուցակը ուղարկում ենք Ձեզ հետևյալ հասցեով։

Ղարաղոլ, Ցարսկոսելսկի ղաղաթ, Ղարաղոլի գյուղական վարչության գրասենյակ։

Ղարաղոլի գաղթականության անունից՝

Ղազարոս Ղազարյան։

Ղարաղոլի գաղթականության անունից՝

Ստեփան Ստեփանյան։

Ղարաղոլի գաղթականության անունից՝

Գրիգոր Ավետիսյան։

Ղարաղոլի գաղթականության անունից՝

Գրիգոր

ներկայացնելուն համար, արժան է որ պատմեմ հետաքրքիրներու գիտութեան համար։

Քսան տարի կայ երբ Եշ քաղաքը ռաբբի մը մեռաւ. ի՛նչ աղմուկ, ի՛նչ իրարանցում. քաղաքիս հրեականն բոլոր բազմութիւնն ոտք ելած էր. ամէն խանութ գոց, ամէն գործ դադրած. ամէնուն երեսը սուգ և որմունքութիւն նկարուած կը տեսնուէր։ Հրէից օրէնքը կը պատուիրէ որ մարդ մը մեռածին պէս տունէն հանեն թաղեն. իսկ երկրիս առողջաբանական օրէնքը կը հրամայէ որ ննջեցեալը 36 ժամէն ետքը թաղուի. ուրեմն ռաբբիի մը թաղումը այս օրէնքի ենթարկելը մեծ օրինազանցութիւն էր իրենց համար. ուստի քաղաքիս համբաւաւոր հրեայները թագաւորին դիմեցին աղաչելով որ շնորհք ընէ իրենց՝ ռաբբին նոյն օրը թաղելու։ Ուզուած հրամանը չտրուեցաւ։ Թաղման օրը, ննջեցեալը դարպիճի մը վրայ դրած, չորս հոգի ուսերնին վերուցին ու քալկան քալել. իսկ համբան ստէպ ստէպ կը փոխուէին, որպէսզի ամէնքն ալ մասնակից եղած լինին ռաբբին տանելուն։ Ամբողջ բազմութիւնը կաղօթէր բարձրաձայն։

Մինչև հոս պատմածներս արարողութեան վերաբերելով՝ գանք տեսնել նաև ծիծաղաշարժ մասը։

Հրէից օրէնքը կարգելէ կանանց որ ռաբբիի մը յուղարկաւորութիւնը տեսնելու երթեն։ Քրիստոնեայ կանայք Հրէից այս օրէնքէն տեղեկութիւն չունէին. և եթէ ունենային ալ, պարտական չէին հնազանդիլ անոնց օրինաց։ Ուստի այն փողոցներու քրիստոնեաները ուսկից յուղարկաւորութիւնը պիտի անցնէր, ամէնքն ալ իրենց դուռն ու պատուհաններն ելան հետաքրքրութեամբ տեսնելու հանդէս մը որ շատ քիչ անգամ կը պատահի քաղաքիս մէջ։ Հրէական հոսանքը այնչափ մեծ էր, որ 10–12 մեթր լայնութեամբ փողոցներն նեղ էին իրենց համար և առջևնին երթողը առաջ կը մղէին, այնպէս որ դռներու առջև կեցող քրիստոնեաները ստիպ ուեցան ներս քաշուիլ, իսկ պատուհաններէ նայող քրիստոնեայ կանանց սկսան սաստել որ ետ քաշուին, չերևնան։ Շատ կանայք Հրէից բազմութենէն վախնալով, պատուհաններէն քաշուեցան. բայց բարձր պատշգամներու և պատուհաններու մէջ գտնուողները կը ծիծաղէին անոնց անտեղի պահանջման վրայ։ Հրեաները տեսնելով թէ իրենց սաստումը ասոնց վրայ ազդեցութիւն չըներ, շատ մը անձինք ձեռք ձեռքի բռնած դագաղը չրջապատեցին սոսկալի աղաղակներ բարձրացնելով. ուրիշներ ալ ձեռքերնին վերուցած սկսան քշողական և վանողական ձևեր ընել միշտ վայրենի աղաղակներով,— անշուշտ քրիստոնեայ կանանց չար ոգիները սուրբ ռաբբիին չի մօտեցնելու համար էին այս բոլոր իրարանցումները և գարշելի աղաղակները —։ Է՛ւ, ի՞նչ կըսէք զբաղմունքէ ծագած այս տեսարանը։ Հապա ի՞նչ ըսելու է այն յանդգնութեան որ տիրող քրիստոնեայ ժողովուրդն ալ կուզէին հնազանդեցնել իրենց ծիսական պատուէրներու։

Հրէից յուղարկաւորութեանց այս ծիծաղաշարժ և զզուելի արարողութիւնները պատմելէս ետքը, գանք ուսմէն և հայ յուղարկաւորութեանց հանդէսներուն։

(Շարունակելի)

ԼՈՒԻԹՖԻ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Եգիպտոսի Խըտիվը որ այժմ Քարլսպատի հանքային ջուրերը կը գըտնուի, Եգիպտոս վերադառնալու միջոցին 8–10 օր պիտի անցունէ օսմանեան արշիպեղագոսի Հռոդոս կղզին (պօհճա ատասի) որի կլիմային շատ հաւնած է եղեր։

— Սերպիոյ Ալեքսանդր թագաւորին դէմ դաւադրութեան և թագաւորահայր Միլանի վրայ եղած ոճրագործութեան իրրև մասնակից բանտարկուածներուն հրապարակաւ դատաւարութիւնն սկսած է դեկտեմբերի մէջ։ Արմատական կուսակցութեան նշանաւոր պետերէն Նիքոլա Բաշիչ սեպտ. 11ին (Ն.Տ.) ատեան բերուեցաւ ուր թէև մի քանիներ եկան իրեն դէմ վկայեցին, բայց նա պերճախօս ճառով մը մերժեց անոնց վկայութիւնները, նոյնպէս և նախկին նախարար Թաւչանովիչ։

Ինչպէս ամեն լրագիրները, Արմենիան ալ կընդունի ծանուցումներ հրատարակելու համար. անոնք որ պէտք կունենան Արմենիայի միջոցով մեկի դիմում անելու կամ մի բան յայտարարել, պատրաստ ենք ընդունելու իրենց ծանուցումները, ըստ լրագրական սովորութեան։ Ծանուցումներուն գիները նշանակուած են Արմենիայի ճակատը, տառերու վրայ հաշուելով. 1 երկաթագրի (գլխագիր) համար 2 սանտիմ և 1 բոլորգրի համար 1 սանտիմ։ 3 անգամ դրուելիք ծանուցումի գնին վրայ 0/0ին 10 զեղչ կը լինի. 10 և աւելի անգամներ դրուելիք ծանուցումի գնին վրայ 0/0ին 30 զեղչ։ Սակարկութիւն չընդունուիր։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԾԱԽՈՒ ԳԻՐՔԵՐ

Արմենիայի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առջեւ նշանակուած գիներին մէջ հաշուուած է նաև զրկելու փոստի ծախքը։

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registered) ստանալ ուզողները պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչեւ 2 քիլօ) համար 25 սանթիմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն։

ՇԻՔՍՊԻՐԻ ՀԱՄԼԷԴԸ որ արևմտեան աշխարհաբար լեզուով հայերէնի թարգմանած է քոլ անգլիագէտ Տիար Դարեգին Ե. Փափազեան, կարելի է ստանալ նաև Արմենիայի խմբագրատունէն։

Տպագրուած է վիէննայի Մխիթարեանց տպարանը, մաքուր թղթի վրայ և ունի մեծ ութածալ դիրքով 183+իգ երես։

Գինն է 2 ֆրանգ և 50 սանթիմ։

— ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔՆԵՐ. (Յատկապէս պատրաստուած Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց Հայ գաղթականներուն կեանքի, ժամանակի և դրամի խնայողութիւն ընել տալու հարկ եղած դիւրութիւններն ընծայելու համար։) Աշխատասիրեաց Պետրոս Ռ. Թորոսեան. Տպագր. Նիւ Եորք, Էլիաս Խալաւ և ընկ. 1897։ Ամերիկա գնացող Հայերին և կամ արդէն հոն գտնուողներին համար շատ կարևոր գիրք է։ Գինն է 1 ֆրանգ և 25 սանթիմ։

ՄԻ ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ (ԶԱՔԱՐԻԱ ՍԹՈՑԱՆՈՎ)

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՄԿՐՏԻՉ ՓՈՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

1894

Պուլկարիոյ անկախութեան հերոսներէ մէկին, Զաքարիա Սթոյանովի, որ իր ընդունակութեան շնորհով յաջողեցաւ մի լեռնաբնակ գիւղացի հովուի պարզ վիճակէն հետզհետէ արհեստաւոր, վարժապետ, յեղափոխական գործիչ, խմբագրապետ և վերջապէս ազատ Պուլկարիոյ Ազգային ժողովի նախագահ դառնալ, խիստ հետաքրքրաշարժ կենսագրութիւն է, ուր ուշադրութեան արժանի տեղեկութիւններ կան նաեւ Պուլկարիոյ թիւրքի լուծէն ազատելու աշխատող պուլկար հայրենասէր յեղափոխականներիգործունէութեանը մասին։ Սկիզբը գրուած է նաեւ հեղինակին, Բրօֆէսէօր Լ. Լըժէի, և Թարգմանչին միջեւ եղած թղթակցութիւնը այս գրքի հայերէն թարգմանութեանն առթով։

Հեղինակը շատ իրաւամբ կը գրէ իր յառաջաբանի վերջ թէ «Զարմանք պիտի պատճառէ ինձ եթէ ընթերցողների հետաքրքրութիւնը չգրժի պետական մարդ դարձած մի գիւղացիի այս վաւերական պատմութեան վրայ։»

Գինն է փոստի ծախքով մէկտեղ 1 ֆրանգ և 40 սանթիմ։

Ցարածելու համար մեծ քանակութեամբ առնողներուն 25 % զեղչ կը լինի։

(Գարսկատանի Հայերին համար 1 ֆրանգ է։

ԺՐ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՆՄՈՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ԳՐԱՒ ՈՏԱՆԱՒՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փոփուգալեանի գրած հայրենասիրական ոտանաւորներէ մի քանին ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իբրեւ նմոյշներ զանազան քաղաքներու մէջ և զանազան տպաւորութիւններէ տակիւրերեան գրած ոտանաւորներէն որոնք ժամանակին հրատարակուած չլինելով կորսուած են այժմ։ Այն մի քանի ոտանաւորները որոնք իբրև նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլիս տպագրուած ազգային երգարաններուն մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւնն վաղուց արդէն արգիլուած է, և Ասիա և Արմենիա լրագիրներուն մէջ։ Նմոյշներէն մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ արբուած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորները ի՛նչ տպաւորութիւնների տակ ներշնչուելով գրուած են։ Գին (10 սանթիմ 15 սանթիմ։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ԳԱՆՁԱՆԱԿ ԱՐՄԷՆԻԱ ԼՐԱԳՐԻՆ

Արմենիայի չրջանի սկզբէն (օգոստոս) բախտաւոր եղած լինել և կանոնին համեմատ իրենց բաժնորդագին 20 ֆրանգը կանխիկ վճարել փափաքողներին մի դիւրութիւն տուած լինելու համար, ահա մենք ծախու հանած ենք «Խնայողական գանձանակ ԱՐՄԷՆԻԱ լրագրի»։

Այժմ անգամ երբ մարդ դիւրութիւն ունենայ արծաթ 50 սանթիմոց մը (10 սէնթ ամերիկեան = 50 սթ. Թինքա պուլկարական = 50 պանի ռումանական և այլն) մէկ կողմ դնելու, կը ձգէ այդ խնայողական գանձանակի մէջ, ուր ձգուածը ա՛լ անկարելի է որ դուրս հանուի մինչեւ որ Արմենիայի բաժնորդագին 20 ֆրանգը (40 հատ 50 սանթիմոց) մէջը լեցուելով չամբողջանայ։ Այդ ժամանակ միայն կրնայ պարպուիլ, տակի կողմէն կափարիչը դարձունելով. և պարպուելէն յետոյ նորէն կրնայ գոցուիլ 20 ֆրանգի մի նոր խնայողութիւն ալ գոյացունելու համար։

Գանձանակը դիւրաւոր փոքրիկ բան մ'է որ մինչեւ իսկ գրպանի մէջ կրնայ պահուիլ եթէ ուզուի։ Վրան չինուած կայ նաեւ քանակչափ մը որ գանձանակին մէջ ձգուած դրամները 5 ֆրանգի հատածին պէս, կը սկսի այնուհետեւ ցոյց տալ թէ մէջի գումարը ո՞րչափի հատած է։

«Խնայողական գանձանակ»ի գինն է 2 ֆրանգ։ Այդ գումար մեզ վճարողին կը ղրկենք գանձանակին հետ մէկտեղ մի ստացագիր որի վրայ նշանակուած կը լինի գնողի անունն ու հասցէն։ եթէ ՄԻԵՒՆՈՅՆ ԱՆՁԸ, առանց ուշանալու ժամանակին բաժնորդ գրուելով Արմենիա լրագրի տարեշրջանի սկզբէն (օգոստոս ամիս), 18 ֆրանգի հետ մէկտեղ յիշեալ ստացագիրը վերադարձունէ Արմենիայի խմբագրութեան, ամբողջ մէկ չրջանի բաժնորդագին 20 ֆրանգը վճարած կը համարուի, որով «Խնայողական գանձանակ»ը ձրի կը ստայ իրեն։

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
Մ. ՓՈՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

ՄԱՐՍԷԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փոփուգալեանի
Le Gérant: François CARRIERE
Imp. M. Schickler, 9, Quai du Canal. Marseille.